

יסודות בעבודת השם

הכנת הלב לפסח
בתקופה של טירדות הדעת

קונטרס
"יסודות בעבודת ה'"
חג הפסח

הכנת הלב לפסח
בתקופה של טירדות

משיעורי הרה"ג
ר' אהרן רובינפלד
שליט"א
בעהמ"ח ספרי
"תורת הקנינים"
"תורת המצוה"
ניסן תש"פ

לכל ענייני הקונטרס

להתקשר - באר":

058-3202693

ניו יארק:

845-239-7108

לאנדאן:

07930-196425

אנטווערפן:

0485-683303

או באימיל:
yesoidos@gmail.com

עימוד:
(+972-)054-8531131

הכנת הלב לחג הפסח

בתקופה של טירדה ובלבול הדעת

הארת החג המיוחדת שנשפעת בתקופה כזו של חוסר וודאות לכל יושבי תבל

תוכן המאמר

- א. ההכנה הנדרשת קודם החג - לשאול ולהקיף מן האורות הנשפעים בפסח א
- ב. חובת הציפייה לקראת ליל הסדר בו מתעוררים שוב האורות הנעלים כביציאת מצרים ג
- ג. בחי' קרבת אלוקים הנשפעת בפסח - וידעתם את ה' ה
- ד. גאולת מצרים ברגע האחרון - כי רק ע"י כך יזכו להשגה והכרה "כי אני ה'" ז
- ה. ע"י התאמצות בזמנים הקשים זוכים להשגות ומדריגות נעלות י
- ו. התחזקות מיוחדת בתקופה טרודה זו, שנאלצים להתכונן באופן שונה לחג הפסח . . . יב
- ז. ההתעלות וההתרוממות בחג הפסח אינה נגרעת מפני המצב השורר כעת טז
- ח. עבודת בני' למעלה מטבעם מעוררת את ההנהגה ניסית למעלה מדרך הטבע . . . יח
- ט. 'פושט צורה ולובש צורה' - שינוי הכלי כדי לקלוט אור נעלה יותר כ
- י. שלימות ההכרה 'וידעתם כי אני ה'" כאשר האדם אינו משועבד ומוגבל לכלים שלו כא
- יא. 'הואיל והוא חפץ בגאולתכם' - בחשק ורצון ואהבה שאינה תלויה בדבר כד
- יב. פרשת קידוש החודש רומז על הארת ההתחדשות שהקב"ה מאיר בחסדו על בני' כו

ההכנה הנדרשת קודם החג - לשאול ולהקיף מן האורות הנשפעים בפסח

תקנו לנו חז"ל לקרות בפרשת החודש בשבת שלפני חודש ניסן מפני חשיבות של ראש חודש ניסן.

והנה, ממה שהתחילה התורה את פרשת המצוות של קרבן פסח ואכילת מצה ומרור, במצות קידוש החודש, נראה כי מצות קידוש החודש

מעלת מצות קידוש החודש

הפרשה של המצוות שנאמרו בשעת יציאת מצרים, פותחת בפסוק (בא יב, ב) 'החודש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה'. יום ראש חודש ניסן הוא ראש לכל שאר ראשי החדשים, ומשום כך

כמה דאיתמר (הושע ד, יג) על ראשי ההרים יִצְבְּחוּ, ועל הגבעות יִקְטְרוּ.

ויש להבין הכוונה בשקלא וטריא שבין משה רבינו לבני ישראל. שהרי בני ישראל הביעו את תמיהתם למשה רבינו, היאך אנו נגאלים בשעה שארץ מצרים מליאה מטינופת עבודה זרה שלנו, ואילו משה רבינו לא השיב להם תשובה נכוחה על שאלתם, אלא 'הואיל והוא חפץ בגאולתכם אינו מביט בעבודת אלילים שלכם', שלכאורה אין בתשובה זו מענה על שאלתם.

שואלין ודורשיין לזכות לקדושת החג 'שואלין ודורשיין בהלכות הפסח קודם הפסח', ונחלקו חז"ל (פסחים ו:), לדעת תנא קמא שואלין ודורשיין שלשים יום קודם הפסח, ולדעת רבן שמעון בן גמליאל שתי שבתות קודם 'שהרי משה עומד בראש החדש ומזהיר על הפסח, שנאמר החדש הזה לכם ראש חדשים'. ידוע כי בעניינים רוחניים 'אלו ואלו דברי אלוקים חיים', נמצא אם כן, כי משתי שבתות קודם הפסח, ודאי ישנו תוקף חזק יותר בענין השואלין ודורשיין.

ומבואר בספרים הק', כי 'שואלין' הוא מלשון שאילה, שאנו מקיפים ולווים כבר מהאור העצום של חג הפסח. 'ודורשיין' הוא מלשון דרישה ותביעה, כמאמר הכתוב (תצא כג, כב)

משמשת כהקדמה ליציאת מצרים, שהרי אילולא כן לא היה על התורה לפתוח את פרשת יציאת מצרים במצוה זו. ויש להבין, במה איפוא נדרשת מצות קידוש החדש כהקדמה ופתיחה לכל ענין יציאת מצרים.

בתחילת ספר בראשית מביא רש"י מדברי חז"ל ש'לא היה צריך להתחיל את התורה, אלא מהחודש הזה לכם, שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל. ומה טעם פתח בבראשית, משום (תהלים קיא, ו) כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים'. מבואר בדבריו, כי לולא הטעם של 'כח מעשיו הגיד לעמו', היה ראוי להתחיל את התורה במצות קידוש החדש. ויש להבין, מהו שגב מעלת הענין של קידוש החדש, שהיתה התורה פותח במצוה זו.

גאולת מצרים מפני שהפך ד' בגאולתינו

איתא בילקוט שמעוני (שיר השירים, רמז תתקפו) על הפסוק (שיר השירים ב, ח) קול דודי הנה זה בא: 'קול דודי - זה משה. אמרו לו, רבינו משה, והיאך אנו נגאלים וארץ מצרים מליאה מטינופת עבודה זרה אלילים שלנו, אמר להם הואיל והוא חפץ בגאולתכם אינו מביט בעבודת אלילים שלכם, אלא 'מדלג על ההרים' על עבודת אלילים שלכם,

כבר ולחיות עם הענין של יציאת מצרים. (תפארת שלמה, שבת הגדול ד"ה ונחזור).

הופעת הקול דודי בכל שנה ושנה

והנה, כל דבר הנאמר בתורה הינו נצחי לשעה ולדורות. ומעתה, כשם שבימים ההם הופיע משה רבינו אל בני ישראל במצרים, ואמר להם 'בחודש הזה אתם נגאלים', כן חוזר ונתעורר בכל שנה ושנה הקול דודי המעורר את בני ישראל להכין את עצמם לקראת הגאולה בחודש הזה.

'כי דרוש ידרשנו מעמך'. והכוונה, שעלינו לשאול ולהקיף מהאור המאיר בפסח, בתוקף ובחוזק ע"י תביעה ודרישה, כבר שלושים יום, או לכל הפחות משתי שבתות קודם החג.

בנוסח ההגדה אומרים 'יכול מראש חודש, תלמוד לומר, ביום ההוא', והיינו, כי לולא הלימוד ד'בעבור זה, בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך', היינו סוברים לומר, כי כבר מראש חודש יש לספר ביציאת מצרים. הרי נלמד מכאן, שמראש חודש ניסן עלינו להתחיל

ב

חובת הציפייה לקראת ליל הסדר בו מתעוררים שוב האורות הנעלים כביציאת מצרים

ליל הסדר בבהינת זכר המשפיע זוהי מעלתה הנשגבה של ליל הסדר, כי כפי שבארץ מצרים היה אותו הלילה מאיר כאור היום (זוה"ק ח"ב לח, א), כן עתה בכל שנה ושנה חוזר ונשנה לבני ישראל ענין ה'לילה כיום יאיר', כמאמר הכתוב (ישעי' ל, כט) 'השיר יהיה לכם כליל התקדש חג', והיינו, שהכתוב מדמה את מעלת השיר שיהיה לעתיד לבוא כמדרגה נעלית זו של ליל התקדש חג. ומבואר בספרים כי לפיכך נאמר 'ליל' בלשון זכר, ואף בתורה נקראת 'הלילה הזה' בלשון זכר, להורות כי יש כח בלילה

הדברים ידועים, כי גאולת מצרים אינו דבר שאירע רק אז כשנגאלו אבותינו ממצרים, אלא 'בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, שנאמר (בא יג, ח) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים. לא את אבותינו בלבד גאל הקב"ה, אלא אף אותנו גאל עמהם, שנאמר (ואתחנן ו, כג) ואותנו הוציא משם'. בכל שנה ושנה בליל הסדר, מתרחש שוב בכל אדם ענין יציאת מצרים, ולכן חייב אדם לראות את עצמו ולהראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים.

ה) 'מן המיצר קראתי קה, ענני במרחב קה'.

בן הוא גם ענין אכילת המצה, 'מצה זו שאנו אוכלים על שום מה, על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם', והיינו שאותו מצה נעלית המכונה בזוהר הקדוש (ח"ב קפג:): 'מיכלא דמהימנותא', 'מיכלא דאסוותא', שאכלו אבותינו במצרים מאחר שלא הספיק בצקם להחמיץ, אותו מצה ממש, אנו אוכלים גם עתה.

'ליל שמורים' -

הלילה המשומר ומצופה

ולכל ענינים רמים אלו מבואר בספרים כי על האדם להתכונן כבר מתחילת החודש בהתכוננות בגודל מעלת ליל הסדר. וכמו שפירשו בכוונת הכתוב (בא יב, יז) 'ושמרתם את המצות', מלשון המתנה, כמו שנאמר (וישב לז, יא) 'ואביו שמר את הדבר', כי יש להמתין ולצפות במשך כל החודש בהשתוקקות עצומה, מתי יבוא לידי ואקיימנה, אימתי כבר נזכה לאכול את כזית המצה בליל הפסח.

וככתוב (בא יב, מב) 'ליל שמורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים, הוא הלילה הזה לה', שמורים לכל בני ישראל לדורותם', כי הלילה הזה משומר ומצופה בין אצל השי"ת, ובין

הזה להשפיע שוב ולהמשיך לדורות את כל ענין גאולת מצרים.

התגלות המורא גדול של גילוי שכינה

והנה, בליל הסדר זוכה כל אחד למדריגות נשגבות מאד, וכמו שנאמר ביציאת מצרים (תבוא כו, ח) 'ויוציאנו ה' ממצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה ובמורא גדול - זה גילוי שכינה', כן חוזר ונשנה בכל שנה בכל אדם הענין של התגלות השכינה, כידוע מהחתם סופר זי"ע שלא היו יכולים להביט בו בליל הסדר, כי האיר וקרן עור פניו כפשוטו ממש מרוב השראת השכינה ששרתה עליו. וכן מסופר כי הרה"ק מלובלין זי"ע כשהגיע פעם בשעת אמירת ההגדה לפיסקא 'ובמורא גדול, זה גילוי שכינה', הרים וגילה את טליתו מעל פניו, ונפל פחד ומורא גדול על כל המסובים שם.

כל הענינים הנעלים של 'ועברתי בארץ מצרים' שהיו בליל הגאולה חוזרים ומתעוררים שוב בכל שנה ושנה בכל בתי ישראל. כן גם הענין שבליל פסח אנו מסובין על שולחן המלך, 'אתכא דרחמנא סמכינן', 'אתקיננו סעודתא דמלכא', הוא משום שבכל שנה ושנה מתעורר שוב ענין גאולת מצרים, גאולה בגשמיות וגאולה ברוחניות, בו יוצאים ישראל מכל המצרים והמועקות, ונכנסים למרחב, וכמאמר הכתוב (תהלים קיח,

ומייחלים אל הלילה הזה. זוהי תפקידנו בימים אלו, מר"ח ניסן, להכין את עצמנו בהשתוקקות וכיסופים לקראת הליל שמורים הבא לקראתינו.

אצל בני ישראל, 'ליל שמורים הוא לה', שהקב"ה שומר ומצפה לה, ומנגד גם 'שמורים לכל בני ישראל לדורותם', שבני ישראל משתוקקים

בח' קרבת אלוקים הנשפעת בפסח - וידעתם את ה'

בנשמה הקדושה של כל איש ישראל, שזה מביאו לקרבת אלוקים. דהיינו, בחג הפסח אנו באים לקרבת אלוקים על ידי הכרה וידיעת ה', ככתוב (בא י, ב) 'ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים, ואת אותותי אשר שמתים בם, וידעתם כי אני ה'.' אין הכוונה בענין 'וידעתם כי אני ה'' כפשוטו, לידע את ה' בידיעה גרידא, אלא להיות מקושר עם ענין הדעת, 'לדעת את ה'' (הושע ו, ג), וכמו שנאמר בפרשת וארא לאחר פירוט ד' לשונות של גאולה (וארא ו, ו - ז) 'והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים, והצלתי אתכם מעבודתם, וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדולים. ולקחתי אתכם לי לעם, והייתי לכם לאלוקים, וידעתם כי אני ה' אלוקיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים'. וכמו שפירשו בגמ' ברכות (לה.) 'הכי קאמר להו קודשא בריך הוא לישראל, כד מפיקנא לכו, עבידנא לכו מילתא, כי היכי דידעיתו דאנא הוא דאפיקית יתכון ממצרים'.

כל המועדים שנתן הקב"ה לבני ישראל הינם לתכלית אחת, לבוא על ידם לקרבת אלוקים. ואכן גם נוסח התפילה המיוחדת בימים טובים היא 'אתה בחרתנו מכל העמים, וקרבתנו מלכנו לעבודתך', ואינה נאמרת בשבת, כי בימים טובים מבטאים ומדגישים את תכלית המועדים לבוא על ידה לקרבת אלוקים, בדרך שמתגלה אצל האדם ביתר שאת וביתר עוז ותוקף מביום השבת.

אבן, בכל מועד מתבטא צורת הקרבת אלוקים באספקלריא שונה, וזו היא המשמעות של אותו החג. בראש השנה מתבטא הקרבת אלוקים באופן אחד, וביום הכיפורים בצורה אחרת, וכן בכל חג ומועד ישנו סוג ואופן אחר בו מתבטא הקרבת אלוקים, הצד השווה שביניהן, שבכל המועדים ישנו קרבת אלוקים.

קרבת אלוקים בחג הפסח ע"י הכרה
'ידיעה בה'

בקרבת אלוקים המאיר בכל מועד ישנו פרט מסויים, איזה פרט נתגלה

גלות מצרים הוא ענין גלות הדעת, פרעה הוא העורף שהכריז (שמות ה, ב) 'לא ידעתי את ה'', לכן שלח השי"ת את משה רבינו סוד הדעת, זה לעומת זה, שהוא יהיה השליח לילך אל פרעה, וזאת אכן שינן משה רבינו תמיד באוזניו, 'למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ' (וּאֵרָא ה', יח), 'למען תדע כי אין כה' אלוקיננו' (וּאֵרָא ה', ו). ובכל שנה ושנה בחג הפסח זוכה כל איש מישראל לגאולה ממצרים, גאולת הדעת של ענין 'וידעתם את ה'.

גאולת הדעת לבוא על ידה לעבודת ה' ומעתה, כאשר עלינו להשתוקק לקראת חג הפסח, הכוונה, כי עלינו ליחל ולצפות אל נקודת האור הנשפעת בחג הפסח, ולכסוף אל המדרגה הנעלית של קרבת אלוקים שנזכה לה בפסח, אל המעלה החדשה בעבודת 'דע את אלוקי אביך, ועבדהו' (דברי הימים א' כח, ט). והיינו, כאשר משיגים את ההכרה והידיעה 'דע את אלוקי אביך', שהוא תכלית של 'וידעתם כי אני ה'', ניתן לבוא אל חלק ה'ועבדהו'.

ביאור הדברים, כי במשך כל השנה כולה, יתכן שהאדם יהיה שרוי בגלות הדעת, לפי שחסרה לו

המדרגה של 'דע את אלוקי אביך', אם כי בוודאי הוא מאמין ויודע שיש מנהיג לבירה, אבל מכיון שחסר לו ענין הדעת, שהוא מלשון התקשרות (ע"י בראשית ד, א), המחבר ומקשר את ה'חכמה' וה'בינה' לכל המידות, אין המידות נמשכים אחר השגת 'וידעתם כי אני ה'' הנשפעים מחכמה ובינה, ומתוך כך ישנם במשך ימות השנה מצרים שונים המפריעים ומונעים את האדם מהשגת הדעת, אולם בחג הפסח אנו זוכים להגאל מן המצרים האלו, והנפש השרוי במעמקי גלות הדעת יוצאת ובאה לגאולת הדעת, וכמאמר הכתוב (תהלים סט, יט) 'קרבה אל נפשי גאלה' (ע"י 'תולדות יעקב יוסף' שמיני, ד"ה פן ג).

הכנת כלי קיבול - ע"י ההשתוקקות להשפעת החג

כאשר האדם משתוקק ומצפה לקראת חג הפסח הממשמש ובא, וכוסף ומתגעגע אל הזמן המיוחד העתיד לבוא, בו לא יהיה מיצר של דעת, אלא אדרבה, הדעת תצא מן הגלות, הוא מכין ומכשיר בכך כלי קיבול שאכן בבוא הזמן המיוחל של יציאת מצרים, יזכה גם הוא להשתנות ולצאת מן גלות הדעת לחירות עולם.

גאולת מצרים ברגע האחרון - כי רק על ידי כך יזכו להשגה והכרה 'כי אני ה'

בראשית, וממילא יום השבת נפעל כולו על ידי אתערותא דלעילא שלא על ידי התעוררות התחתונים, כן הוא גם בחג הפסח, מאחר וכלל ישראל לא היו במצב שיוכלו לעורר מצד עצמם את הגאולה, היתה כל הגאולה צריכה לבוא באתערותא דלעילא.

**גאולת מצרים ברגע האחרון - בכדי
שיהיה ללא כל התעוררות התחתונים**

והנה, האתערותא דלעילא בחג הפסח אינה במקרה, מפני שלא היה מי שיעורר את הגאולה, כי הרי בתורה אין מקרים, אלא סיבת האתערותא דלעילא שהוצרכה להיות בגאולת מצרים הוא מפני שזוהי מהותה של חג הפסח. דהיינו, תכלית גאולת מצרים שהוא ענין גאולת הדעת, היה בכדי שידעו בני ישראל 'כי אני ה' המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים'. ובכדי שיקבע וישתרש בנפש האדם הידיעה וההכרה המוחשית 'כי אני ה'', חישב הקב"ה את הקץ לגאול את בני ישראל דווקא ברגע האחרון, כשבני ישראל יהיו כבר משוקעים כמעט בדיוטא התחתונה ממש, עד שלא יכלו להתמהמה אפילו שעה קלה, כי אילו

בספרים הקדושים מבואר כי אחד מן הענינים בגלות וגאולת הדעת השייכים לענין 'ידעתם כי אני ה', המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים', הוא, כי גאולת מצרים היתה כל כולה מצד השי"ת לגמרי, ללא כל התעוררות מצד התחתונים. כי הגם, שבדרך כלל נדרשת התעוררות מצד התחתונים, כמבואר בזוה"ק (ח"א קסד). 'באתערותא דלתתא איתער אתערותא דלעילא'. אולם שונה היה הדבר בשעת גאולת מצרים מצרים 'שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם', ללא שום התעוררות ופעולה מצד התחתונים.

**פסה בבחינת שבת - ללא התעוררות
התחתונים**

ועל דרך זה נשפעת כל האור והקדושה בחג הפסח, כמבואר כמה פעמים בספר בני יששכר (ניסן ד, יג; יב, ג; סיון א, ז) מדוע נקרא חג הפסח בשם 'שבת', ככתוב (אמור כג, טו) 'וספרתם לכם ממחרת השבת', משום שחג הפסח דומה במהותה ליום השבת, כשם שבשבת שהוא זכר למעשה בראשית, לא היו עדיין תחתונים שיעוררו את ענין המעשה

ממצרים', כלומר, אתה בלק אמרת כי העם יצא מעצמו ממצרים, אין הדבר כן, אלא אל מוציאם, גאולת בני ישראל מארץ מצרים לא היתה כלל על ידי התעוררות מצדם, כל פעולותיהם והליכותיהם, שום דבר אינו בא מצד עצמם, אלא על ידי הקב"ה בכבודו ובעצמו.

הלא אנכי ה' - הגאולה מצד השי"ת לבדו

ובן כאשר שלח השי"ת את משה רבינו אל פרעה, שאל 'מי אנכי כי אלך אל פרעה' (שמות ג, יא), 'כי כבוד פה וכבוד לשון אנכי' (שם ד, י), עד שאמר לו הקב"ה 'כי אהיה עמך' (שם ג, יב), 'מי שם פה לאדם... הלא אנוכי ה'' (שם ד, יא). ולכאורה יש להבין, מה היה כוונת משה רבינו בשאלתו, וכי לא ידע מעצמו מי שם פה לאדם, וכי אם הקב"ה שולחו אל פרעה ודאי כי יהיה עמו.

ומבאר בשפת אמת (שמות תרל"ב, ד"ה במדרש) כי בודאי ידע משה רבינו את התשובה מראש, אלא מכיון שישנם הרבה מדריגות עד כמה נתברר ונתאמת אצל האדם כי הכל מן השי"ת, ומשה רבינו ברוב ענוותנותו חשש שמא אין הוא מזוכך לגמרי, ולכן היה חפץ לברר ולשמוע מפי הקב"ה בעצמו 'כי אהיה עמך', 'מי שם פה לאדם, הלא אנוכי ה'',

היו מתמהמהים בזוהמת מצרים עוד רגע קט, היו נשקעים ונאבדים לגמרי כמבואר מהאר"י הק' (עי' סידור האר"י פייסקא 'מצה זו'), ולכן המתין הקב"ה בגאולתם עד לרגע האחרון בטרם יאבדו לגמרי, ואז נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם.

משל למה הדבר דומה, לאדם שנסחף ונטבע בגלי הים הזועפים, שהוא מצד עצמו כבר אינו יכול לפעול בעדו מאומה, עד שמופיע איש מציל המצילו מלב ים, הנה באופן כזה, הרי כל ההצלה באה רק מצד המציל ולא מצד הנטבע שכבר היה כמעט שקוע במצולות ים. כענין זה היה גם בארץ מצרים, שהשי"ת המתין עד לרגע האחרון שכמעט יהיו נטבעים ונשקעים בשערי טומאה, בכדי להביא למצב של גאולה מצד הקב"ה לבדו, ללא כל סיוע והתעוררות מצד בני ישראל, שזאת תביא הידיעה וההכרה האמיתית, כי אני ה' המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים.

'קל מוציאם ממצרים' - לא יצאו מכה עצמם

והנה, בלק רצה להמעיט ולהחליש את מעלה זו, לכן אמר (בלק כב, ה) 'הנה עם יצא ממצרים', אולם בהמשך הכתובים בדברי בלעם אשר שם ה' בפיו, אמר (שם כג, כב) 'אל מוציאם

יאמינו לי ולא ישמעו בקולִי, כי לכאורה, היאך יתכן כי הרועה הנאמן המליץ תמיד על בני ישראל, יקטרג עליהם כי לא יאמינו בו ולא ישמעו לקולו. אלא, מכיון שידע משה רבינו שבין כה יוציא השי"ת את בני ישראל ממצרים, היה חפץ שיענה ה' לעומתו כי אף אם הם נמצאים במצב שפל בחסרון אמונה ואינם ראויים להגאל יוציאם על שם העתיד כמאמר הכתוב (שמות ג, יב) 'בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה'. ומשום כך טען משה רבינו ע"ה לפני השי"ת כי בני ישראל אינם ראויים להגאל, בכדי שהשי"ת יענהו מפורש, כי אף אם יש קושיא על זכות היציאה מצרים, ראויים הם בכל אופן להגאל.

נמצינו למדים, כי גאולת ישראל ממצרים היתה כל כולו מצד הקב"ה, למען ידעו בני ישראל כי הוא לבדו המוציא מארץ מצרים. וזוהי עיקר הדעת, גאולת הדעת, ככתוב (ואתחנן ד, לט) 'וידעת היום והשבות אל לבבך, כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד'. והעבודה מוטלת עלינו להכניס ולהחדיר את הדעת עמוק בנבכי לבבו, כמאמר הכתוב (משלי כד, ד) 'ובדעת חדרים ימלאו', בכל בחינות האדם, ובכל רגשות האדם, ובכל התנהגות האדם, עליו להיות מלא

ובכך תתחזק ותתברר אצלו ביתר בהירות, כי הוא אינו עושה כלום בשליחות אל פרעה, ואינו מוסיף מאומה בגאולת מצרים, וכל גאולת מצרים אינה כי אם מעשה הקב"ה בעצמו ללא כל תערובת סיוע והתערורות מצדו.

'ביד חזקה ובזרוע נטויה' - אפילו במצב של עובדי ע"ז

וכן בתורה ובכתובים מצאנו פעמים הרבה כי הקב"ה הוציא את בני ישראל ממצרים 'ביד חזקה ובזרוע נטויה', ומבואר בחתם סופר הכוונה, כי לפי שבני ישראל בארץ מצרים היו שקועים בשפל המדרגה, עד ש'הללו עובדי עבודה זרה, והללו עובדי עבודה זרה' (עי' ויקרא רבה כג, ב), הוציא הקב"ה את בני ישראל משם 'ביד חזקה ובזרוע נטויה' בלא להביט על מצבם הנחות והשפל כעובדי עבודה זרה. הוי אומר, כי לא רק שבני ישראל לא עוררו מעצמם את הגאולה, אלא שלא היו אף ראויים כלל להגאל, כי היו עובדי עבודה זרה כמצריים, ובכל זאת לא הביט השי"ת על מעשיהם אלא גאלם בחוזק יד ובזרוע נטויה.

'והן לא יאמינו' - בכל זאת אני חפץ בגאולתם

כן מבאר בשפת אמת את טענת משה רבינו (שמות ד, א) 'והן לא

משועבד תחת גבולות הזמן. ולכן כל ענין גאולת מצרים, וענין חג הפסח, נעשים במהירות ללא שיהוי והמתנה, כי לפי שהם דברים אלוקיים, אינם כבולים בזמן.

זאת ועוד, בני ישראל יצאו לחירות בחודש הראשון, ככתוב (בא יב, ב) 'החודש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה', כי ראשון מגדירה מהות הנמצא ברשות עצמו ואינו מוגבל, ואילו שני כבר מסמל דבר המוגבל בזמן, שהרי הוא שני לאחר הראשון. ולכן כל סדר גאולת מצרים וחג הפסח סובבים סביב ענין הראשון, לפי שהוא דבר אלוקיי, בבחינת (ישעי' מד, ו) 'אני ראשון ואני אחרון' הנמצא למעלה מן הזמן, ואינו כבול תחת גבולות הזמן.

בדעת שאנו זוכים לה בליל הפסח, בהשגה והכרה ברורה 'וידעתם כי אני ה' המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים'.

מהות חג הפסח - ענינים אלוקיים שאינם מוגבלים בזמן

בענין זה הרחיב המהר"ל בספרו גבורות ה' (פרק לה), ותוכן דבריו, כי כל עניני חג הפסח סובבים סביב ענין המהירות בלא שיהוי והמתנת זמן, ומפני כך נאסר החמץ כיון שנעשה באריכות הזמן ששוהה להחמיץ, וכן כל סדר הגאולה היתה במהירות ובחפזון מבלי המשך זמן. לפי שמעשי בני אדם נתונים תחת מגבלות הזמן, אבל הדברים האלוקיים אין להם שיהוי והמתנת זמן, כי מאחר שהוא אלוקיי אינו

ע"י התאמצות בזמנים הקשים זוכים להשגות ומדריגות נעלות

גדולות ומדרגות נעלות מאד, מה שלא היה זוכה להשיג בזמנים שבהם נקל לעבוד את השי"ת.

בחסכת דור ההפלגה זכה אברהם
להכיר את בוראו

וביסוד זו ביאר מפני מה דייקא
'בן מ"ח שנים הכיר אברהם אבינו

ידועים דברות קדשו של כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע כי ישנם זמנים שבהם נקל לאדם להתקרב לעבודת השי"ת, וישנם זמנים שבהם קשה יותר לעבוד את הבורא, אמנם מי שמתאמץ בכל כוחו להתגבר על כל הקשיים והמניעות ועובד את השי"ת גם בזמנים הקשים, זוכה להשגות

למה הזכיר כאן הכתוב ענינים נעלים אלו, הרי מה שנוגע כאן זה רק שלא ישמע לקול נביא השקר.

וביאר הרמז בזה, כי בזמן שישינס נביאי און וחולמי חלומות שוא ונותנים אותות ומופתים, הנסיון גדול מאד וקשה עד מאד לאדם להתחזק באמונה ולקרב את עצמו לעבודת השי"ת, לכך מזהירה התורה 'לא תשמע אל דברי הנביא ההוא... כי מנסה ה' אלוקים אתכם לדעת הישכם אוהבים את ה' אלוקים', וכאשר תדעו ותבינו כי הכל הוא רק נסיון ותתגברו ולא תשמעו אל נביא השקר, מבטיחה התורה 'אחרי ה' אלוקים תלכו, ואותו תיראו, ואת מצותיו תשמורו, ובקולו תשמעו, ואותו תעבודו, ובו תדבקון', והיינו, שעל ידי ההתאמצות בעבודת השי"ת למרות כל הנסיונות הקשים, תזכו למדרגות גדולות ונשגבות בעבודת השי"ת, מה שאין באפשרות להשיג על ידי עבודת השי"ת בזמנים הרגילים.

הקושי בעצמו נהפך לריווח ותועלת הנה, יסוד זה שאמר כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע שייך באופן כללי בכל הענינים הבאים בקושי ובהתאמצות, שאם מתאזרים בגבורה שלא להכנע ושלא להרפות, זוכים בעקבות כן לגילויים והשגות שאין

את בוראו' (בראשית רבה סד, ד), לפי שכאשר היה אברהם אבינו בן מ"ח שנים, היתה התקופה של דור הפלגה (עי' רש"י שבת י: ד"ה ששיבת), ומאחר שהיה אז זמן קשה של התגברות חשכת הכפירה בעולם, וכל אנשי הדור ההוא היו מושרשים בדעות כוזבות ואמונות משובשות, ואילו אברהם אבינו לא נכנע לקליפת דור ההפלגה, אלא התאמץ בכל כוחו להתחזק באמונה ולהתקרב אל השי"ת, משום כך זכה באותו זמן דוקא למעלה היתירה של 'הכיר את בוראו', להגיע לידי הכרה מליאה באמיתת מציאות הבורא.

בזמני נסיון נביא השקר ניתן לזכות למדרגות נשגבות

על פי האמור ביאר כ"ק מרן מהר"י מבעלזא זי"ע מה שנאמר בפרשת נביא השקר (ראה יב, ד - ה) 'לא תשמע אל דברי הנביא ההוא או אל חולם החלום ההוא, כי מנסה ה' אלוקים אתכם, לדעת הישכם אוהבים את ה' אלוקים בכל לבבכם ובכל נפשכם'. ולאחריה ממשיך הכתוב ומפרט בהרחבה הרבה ענינים נעלים בעבודת השי"ת 'אחרי ה' אלוקים תלכו, ואותו תיראו, ואת מצותיו תשמורו, ובקולו תשמעו, ואותו תעבודו, ובו תדבקון'. שלכאורה יש להבין את הכוונה בזה,

שזה עצמו היא ההכנה והגורם לתועלת הגדולה, בבחינת 'ממכה עצמה מתקן רטיה', כלומר, שלא רק בכלליות זוכים למעלות נשגבות, אלא גם בפרטיות, שמן הקושי בעצמו, מוציאים ריוח וטובה בכפל כפליים.

באפשרות להשיגם בזמנים שנקל לעבוד אז השי"ת. אולם לפעמים זה אף יותר מכך, והיינו שיש מקרים מסויימים, שכאשר מתאמצים להתחזק על הקשיים, אזי זוכים לריווח והתעלות מתוך אותה נקודה של הקושי עצמו,

התחזקות מיוחדת בתקופה טרודה זו, שנאלצים להתכונן באופן שונה לחג הפסח

שם מה', ו'מרור זו שאנו אוכלים על שום מה', מהו קרבן פסח, ומהו סיפור יציאת מצרים, ומוחו ורגשות שקועים ועסוקים בעניינים אלו, בצפיה ובתקוה להתקרב אל השי"ת ביותר על ידי רוממות תוקף קדושת הימים, להאיר את עצמו באור תורה ועבודה בהנאה בתענוג ובהתחדשות עצומה.

בימים אלו, לאור המצב השורר בעולם, נחוץ מאד לדבר אודות ההכנה הראויה לקראת חג הפסח הבעל"ט.

ההרגשות הנעלים שבכל שנה ושנה הנה, בדרך כלל, בכל שנה ושנה מתחיל האדם להרגיש כאשר ימי חודש ניסן מתקרבים ובאים, וגם כי בימים אלו הוא גם תקופת בין הזמנים, והאדם פנוי יותר לעצמו להתעלות כפי מה שלבו חפץ, אזי מתמלא לבו כמאליו בהשתוקקות וגעגועים לקראת האור הגדול העתיד לבוא, זמן של תענוג רוחני בו נזכה ל'קרבה אל נפשי גאלה', והוא עוסק ב'שואלין ודורשין', לטעום מן האור וההתרוממות שאנו הולכים לזכות בחג הפסח. והוא כבר מתחיל להתכונן ב'מצה זו שאנו אוכלים על

זאת ועוד, בידעו כי תיכף לאחר מכן כבר באים ימי ספירת העומר, ל"ג בעומר, וחג השבועות בו זכינו ל'פנים בפנים דבר ה' עמכם' (ואתחנן ה, ד), כל יהודי מרגיש כי אנו עומדים לקראת שלשלת של עניינים נעלים ורמים, וימים גבוהים מאוד, וממילא כל אחד מכין ומכשיר את עצמו לפי ערך הכלים אשר לו. האחד לומד בבקיאות כמה פרקים במסכת פסחים,

שבת, כידוע כי הרה"ק מצאנו זי"ע היה הולך לבוש במלבוש השטריימל במשך ימי חודש ניסן. ומלבד זאת גם ענין קרבנות הנשיאים והתפילות הנעלות שלאחר קריאת הפרשה. ובעיקר, ההרגשות בקרב הלב פנימה, התחייה והבטחון לקראת זמן ההתחדשות העומד ובא לקראתנו, וענין תרומת הלשכה החדשה.

התחזקות גדול לאור המצב השונה

בשנה הזאת כפי שנראה לעת עתה, זקוקים אנו לחיזוק גדול ורחמי שמים מרובים, שהראש והמוח יהיו פתוחים ופנויים לעסוק כראוי בעניני יציאת מצרים, וששרעפי הלב יהיו שקועים בהענינים של חג הפסח הבעל"ט, להשתוקק ולהתקשר הן בחלק הנגלה שבתורה, והן בספרי תלמידי בעש"ט ובספרים פנימיים הפותחים שערי המוח ומעוררים את הלב לאור המאיר בחג הפסח הבעל"ט.

בעת הזאת הביא הקב"ה דבר שסוער ורועש בכל העולם כולו, וזה מאסף את כל בני האדם אל דבר אחד, כל נושאי השיחה בין איש לרעהו סובבים סביב נושא זה, ואף אין כמעט חדשות ודיבורים אחרים שאינם קשורים לענין זה.

אין המכוון בזה לומר שמחמת כי הנה זה בא עתה חג הפסח, לכן על

והשני שקוע בלימוד הסוגיות בעיון בפסחים, השלישי לומד שולחן ערוך, ובנוסף לכך לומדים ספרי חסידות, האחד לומד בספר בני יששכר, והשני לומד בספרים אחרים, ואילו האחר מכין את עצמו במפרשים על הגדה של פסח, וכן מתאספים בחבורות לשיעורים, וכיוצא בזה.

ובזה גם נכלל כל הידוע לנו אודות שגב מעלת חודש ניסן, החודש הנעלה והמרומם, כמבואר בשל"ה הק' (מסכת פסחים פרק נר מצוה אות ו; פרשת בא, דרך חיים תוכחות מוסר) כי החודש הזה לכם ראש חדשים, 'כלומר, החודש כולו הוא ראשי חדשים, כי כל יום ויום הוא כראש חודש'. וכידוע מהרה"ק מלובלין זי"ע (ע"י אגרא דכלה פרשת פקודי) כי ביי"ב הימים הראשונים של חודש ניסן כלולים כל היי"ב חודשים, וכל יום רומז לחודש שלם.

ומכיון שכן, הרי ביום א' ניסן המוח והלב מתמלאים ומתעוררים מן האור המאיר בכל חודש ניסן. ביום ב' בניסן המוח והלב שקועים בהאור המתעורר בחודש אייר, ביום ג' ניסן האדם כבר שרוי בחג השבועות, וכן הלאה בכל יום ויום מימים אלו אנו שרויים ומבקשים מהשי"ת על ההשפעות של כל היי"ב חודשים הכלולים בחודש ניסן. וידוע גם כי בכל ימי החודש שוררת בחי' של

להרבה בני ישראל כמה וכמה קישיים שונים כתוצאה ממאורע זו. ולכן בהכרח כי הראש תפוס ושקוע בכך.

זאת ועוד, והיא כמעט העיקר, שהרי האדם נפעל כפי פעולותיו, ועתה שהקשיים מגבילים בפועל ממש את האדם במאוד מאוד, כי נמנע מהאדם ללמוד ולהתפלל בבית המדרש מואר ומרווח, כרצון וחפץ הנשמה, שמשתוקקת צמאה נפשי לאלוקים לקל חי, מתי אבוא ואראה פני אלוקים' (תהלים מב, ג), ונבצר בימים אלו להתאסף איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, שיתעוררו חברים וחברותות בלימוד תורה וחסידות כדבעי.

והנה מטבע הטבוע באדם במושכל ראשון ובהשקפה ראשונה הוא, כי במצב כזה אין הראש והלב פתוחים לקלוט דיבורים אודות ההתעלות וההתרוממות העתידים לבוא בימים הנעלים והמאירים הבאים לקראתינו, ושעומדים אנו לזכות בגאולת הדעת, וכתענוגים רוחניים מבושמים וגדולים של אכילת מצה, מרור, וכרפס, כי מחשבותיו ורגשותיו נתונים עתה במקום אחר, וכמעט שמתיאשים מדבר זה.

נחויץ להוסיף, כי אין הדברים נוגעים רק ליום הנוכחי שאנו עומדים

האדם להתרחק ולהתעלם לגמרי מדיבורים אלו, כי אכן הדבר באמת נוגע וקשור אל כל אחד ואחד, ויהי רצון מלפני אבינו שבשמים שלא יהיה הדבר ח"ו נוגע עבורנו בפועל ממש.

אכן כפי אשר הרחבנו כבר בשבוע שעבר, למרות שבימים אלו שמרבים בשמחה יש להתעורר מאוד בשמחה בעבודת ה' בתורה ובתפילה, ולהשתדל מאוד שלא לאבד את השמחה הפנימית על ידי גרמת מקרים לא נעימים הסובבים את האדם, [כמו שנתבאר בארוכה בשבוע שעברה], אכן עם כל זה יש גם לעורר את רגשי לבנו לחוש ולהשתתף בצערן ומכאובן של ישראל, ולהעתיר לפני אבינו שבשמים לשפוך לב כמים בעד הבריאים שלא יחלו, ועל החולים שיתרפאו ברפואה שלימה במהרה ממש, איש איש על דגלו ועל מחנהו, ואין זה ענין שאפשר להתעלם ממנו. וזה חלק בלתי נפרד מ'ואהבת לרעך כמוך'.

לדאבונינו, מאז שדברנו בשבוע שעברה ועד עתה, נתדרדרו וחלו שינויים גרועים רח"ל, ולכן וודאי כי עלינו להשתתף בכך בצערם, ומה עוד, כי בזמן שישראל בצער שכינה בצער, וודאי כי העבודה מוטלת עלינו להצטער ולהשתתף בצער השכינה, ומלבד זאת מסתעפים

עלולים לגרום איזהו הרגשת הזנחה וחולשת הדעת.

זאת ועוד, יתכן אפילו למי שנוהג להתחדש בכל פסח באיזה בגד חדש, אפילו רק אבנט חדש, או טלית קטן חדש, ובשנה זו עקב המצב אולי יהיו החנויות סגורות, ויצטרך לחגור את האבנט הישן, וקל וחומר, מי שרגיל לקנות לעצמו מלבוש נאה וחדש ליום טוב, ועתה יצטרך ללבוש את החליפה הנושנה, אף כי חסרונות אלו נראים כמילתא זוטרתא, אך בכל זאת עלול מאוד שיגרמו הפרעה וחלישות הדעת.

כאשר שח פעם הרב מגלאנטא
זצ"ל אודות מנהגו של הגה"ק בעל חתם סופר זי"ע לילך בשבת חזון בבגדי חול, והפטיר באומרו, כי החתם סופר היה בכוחו לילך בשבת חזון במלבושי חול, כי לרום גודל קדושתו לא היה אצלו שינוי בקדושת השבת אם היה הולך במלבושי שבת או במלבושי חול. אך אנו שאיננו נמצאים במדרגה זו, באם נלך בבגדי חול בשבת חזון יפגום הדבר בהרגשת קדושת השבת, ולכן עלינו ללבוש אף בשבת חזון את בגדי השבת.

ועוד, כי לאור המצב פרסמו הדיינים שליט"א כרוז שבשנה הזאת לרגל המצב יש להקל מעט בחומרות

היום בראש חודש ניסן, אלא יש להכין את עצמו שאין באפשרות עדיין לדעת היאך יראו ימי הפסח עצמם הבעל"ט. והיינו, כי בחג הפסח בכל שנה ושנה נכנסים לאור גדול ונשגב ונעלה בההתלהבות של תפילת ערבית ואמירת ההלל הנאמר ברוב עם הדרת מלך בבית הכנסת, והיא קריאת הלל שזוכים לה רק פעם אחת בשנה בלבד, והוא נגד הכלל שהלל נאמר דוקא ביום, כדכתיב (תהלים קיג, ג) 'ממזרח שמש עד מבואו' (מגילה כ:), אמנם בליל פסח, שבו לילה כיום יאיר, מאיר אור גדול כל כך שאומרים הלל בלילה, ומתחילים את ההלל בבית הכנסת וממשיכים קדושה זו כל אחד בביתו.

כמו כן, בלילי פסחים ישנו התאספות של 'והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם' הבנים הולכים לחוג את ליל הסדר בצל הוריהם, ומצב ליל הסדר הוא כאשר כל משפחה ומשפחה מסובין יחדיו, ומפארים את השולחן בכלים נאים ומפוארים. עתה בשנה הזאת, עדיין אין אנו יודעים היאך יראה ליל הסדר אצל כל אחד, יתכן שיהיו אברכים שיצטרכו לחוג את ליל הסדר בביתם, הוא וביתו לבדו, ולא עוד, אלא מכיון שעדיין לא קנו מימיהם לעצמם כלים נאים, יצטרכו להשתמש בכלים חד פעמיים, ובודאי כי כל הדברים האלו

הנהוגות בחג הפסח. גם זאת יכול לגרום להרגשה כאילו כל חג הפסח בדחויה ודחוקה לקרן זוית.

ההתעלות וההתרוממות בחג הפסח אינה נגרעת מפני המצב השורר כעת

ומשוכלל מן השמים, ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר מזבחך לרצון.

זוהי אמורה להיות ציפיתו של כל איש מישראל בימים אלה לנוכח המהפכה הגדולה, הרחובות הריקים עומדים פנויים לתכלית המקווה, על דרך 'פנו דרך העם, סלו סלו המסילה... הנה ישעך בא' (ישעי' סב, י - יא). אך, מחכים ומקווים אנו לפסח אחר לגמרי, כמו שאומרים בנוסח ברכת אשר גאלנו שהקב"ה יגיענו לרגלים 'אחרים' שיהיו מסוג אחר לגמרי, בהשראת השכינה בבית מקדשינו ותפארתינו בהקרבת פסחים וקרבת חגיגה ועליה לרגל כמו בשנים קדמוניות, הלואי ונזכה לזה, ועלינו להתכונן לאור הגדול הנכסף 'אור חדש על ציון תאיר'.

הכנה וציפיה לכל האורות כבשנים קדמוניות

ברם, לעת עתה, כל עוד שזאת עדיין לא התרחש, עלינו להתכונן

הנה, בתחילה צריכים אנו לעצור וליישב את דעתנו להתכונן בעבודה המוטלת עלינו עתה.

ראשית, כפי אשר הרחבנו בשבוע שעברה, תקוותנו וציפיתנו האמיתית היא כי המהפכה הגדולה אשר התרחשה עתה בכל העולם בשינויים עצומים בהנהגת כל בני האדם, שיהא זה ההתחלה של מהפכה גדולה שאנו מחכים אליה יום יום, שיתקיים 'כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה'.

עתה כאשר רחובות העיר שוממים, והבהילות והחיפזון התמידי השוררת בכל העולם, פינה את מקומו לשקט ושלוה, אנו מחכים ומקוים שיהא זה משמש כהכנה לקראת שמיעת 'קול דודי הנה זה בא, מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות', אותו 'קול דודי' שנשמע על ידי משה רבינו במצרים, מקווים ומייחלים אנו לשמוע 'קול דודי' כפשוטו של מקרא המוסב על מלך המשיח שיבא לגאלינו, ונזכה לבית המקדש בנוי

שלימה עבור כך, אך כל זה אינו דוחה שום נדנוד קל מכל האורות הנשגבות שיאירו בימי הפסח הבאים לקראתינו לשלום.

'אשרי איש שלא ישכחך וכן אדם יתאמץ בך', שלא להתפעל מכל המהומה אפילו בזמנים קשים, אכן הזמנים הם באמת קשים, והראש טרוד בענינים רציניים ונחוצים שאין לדחותם ולהתעלם מהם, אלא בכל זאת, 'מקום יש בראש להניח שתי תפילין', כלומר, מקום יש בראש לסבול שני ענינים, מצד אחד, אפילו אם בחלק המעשי מתנהגים על פי ההוראות השייכים, וגם מרגישים בלב בצערן של ישראל ומתפללים עבורם. עם כל זה מאידך גיסא, ח"ו שתשתחל בקרבנו הרגשה כי המצב השורר דוחה משהו מן גודל האור המאיר בכל שנה ושנה שחייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, אלא צריכים אנו להרגיש כי כל הגילויים והאורות וכל הסודות הנפלאים המאירים בכל בית ישראל בחג הפסח בכל שנה ושנה, שיעלו ויבואו ויראו אצלינו עמנו גם בשנה הזאת.

כחכם הרואה את הנולד, ולהכשיר את הלב והמח לקראת המצב הנוכחי כפי מה שהוא עכשיו, ולהתעורר בהתעוררות רבה להבין ולדעת כי כל המעלות הנשגבות האמורים בתורה ובכתובים בזהר הק' ומדרשים בכתבי האר"י ובכל ספרי החסידות על גודל אור חג הפסח אינם נגרעים ונפחתים מאומה בעקבות המצב השוררת עתה בעולם.

כל מה שהשכלנו בשנים קדמוניות בשנת תשע"ט, תשע"ח, תשע"ז, אודות הצפיה העצומה לקראת הפסח, וההשתוקקות וגעגועים אל עבודת היום, ולאחריה במ"ט ימי ספירת העומר, כל יום ויום ההתלהבות המיוחדת והעבודה המיוחדת, שום דבר אינו זו כמלא נימה, ומאומה לא נגרע ונפחת עקב כל הסיבות שאינה ה' עתה בעולם.

זאת שאנו זקוקים עתה לישועות גדולות, רפואות והצלחות, אינו סותר לכל האמור, ואכן יש באמת להתפלל על כך בכל לב, וגם ללמוד תורה לשם כך שיהא לימוד התורה מגין לכל איש ישראל מכל עקתין ומרעין בישיין ח"ו, וגם לשוב לפניו בתשובה

עבודת בניי למעלה מטבעם מעוררת את ההנהגה ניסית למעלה מדרך הטבע

ד"ה יברכך; ואתחנן ד"ה ואתחנן) הפסוק (ואתחנן ו, ה) 'ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך', כי הנה ישנם שני הנהגות שהשי"ת מתנהג בהם עם ברואיו, הנהגה ניסית נפלאה מחוץ לדרך הטבע המכונה בשם הוי"ה שהבורא מהוה כל ההיות ומשדד מערכות למעלה מדרך הטבע. והנהגה על פי דרך הטבע, המכונה בשם אלהים בגימטריא הטבע, והיינו שהשי"ת מתנהג עם האדם בדרך גבול ומדה שהוא טבע העולם.

והנה, על האדם לצפות ולקוות שהשי"ת יתנהג עמו בבחינת הוי"ה, שגם כאשר הוא זקוק לישועה ברוחניות או בגשמיות שאינו על פי דרך הטבע, יזכה להנהגה ניסית למעלה מדרך טבע העולם. ואכן כאשר האדם עובד את קונו מעל דרך הטבע, הוא זוכה לעומת כן גם להנהגה ניסית למעלה מדרך הטבע, אך כאשר האדם מגביל את כל עבודתו רק בדרך הטבע, כפי שמתאפשר לו בגדרי הטבע, הריהו משועבד גם כן להנהגה עליונה רק על פי דרך הטבע לבד.

חודש ניסן - מסוגל להארה והתרוממות

חודש ניסן נקרא על שם ניסים, החודש בו חולל השי"ת לבני ישראל עם קרובו ניסים מחוץ לדרך הטבע, בחודש זה הוכיח הקב"ה כי מים יכולים לההפך לדם, אור לחושך, מים ליבשה, וכל בכורי מצרים מתים ברגע אחד. יש ניסים בגשמיות, ויש ניסים ברוחניות, בגאולת מצרים זכו בני ישראל לניסים בגשמיות כפשוטו, וכן זכו בני ישראל בכל מכה ומכה גם לניסים ברוחניות.

הנהגה ניסית זו חוזרת ונשנית בכל שנה ושנה, גם הניסים בגשמיות, אך ביותר ניתן להבחין בניסים ברוחניות, כי בפסח צריך האדם לחוש בעצמו שהוא זוכה להתעלות והתרוממות מיוחדת בדרך נס שלא מדרך הטבע, נס מלשון הרמה, כמאמר הכתוב (ישעי' מט, כב) 'ארים ניסי', הארה והרגשה מיוחדת בדרך נס, מעלה יתירה שלא היה אמור לזכות לכך בפשטות.

הדרך לעורר הנהגה ניסית
בספר באר מים חיים מפרש
פעמים אחדות (גת ד"ה עשה לך; נשא

הדבר אינו עולה לו בנקל על פי טבעו, גם זה מוגדר כעבודת ד' למעלה מדרך הטבע.

והנה על פי טבע האדם, כאשר כל הליכותיו מתנהלים כשורה, כשהוא משכים בבוקר, ולומד לפני התפילה, ולאחריה כשהוא בא לבית הכנסת, טובל את עצמו במקוה, מתפלל במנין ערב, יש לו מקום מרווח מוכן עבורו לשקוד על תלמודו, ללא חסרון בספרי לימוד, או אז כשהכל מותאם ומוכן עבורו, באופן נאה ויאה, ואינו מופרע על ידי מניעות שונות, אז מתעוררים בקרבו רגשי קודש, והוא לומד ומתפלל כדבעי, בהרגשה נעלית של 'ואני קרבת אלוקים לי טוב, שתי בה' אלוקים מחסי, לספר כל מלאכותיך' (תהלים עג, כח).

ומה עוד, בשבת ומועדים, כאשר משתוקקים לקרבת אלוקים נעלה יותר, אזי מוכן ומסודר סדר יום מיוחד של שבת ויו"ט, יש כאלו שמתפללים מדי שבת בבית הכנסת מיוחד ובמקום קבוע, ויש חסידים הקרובים לרבותיהם אשר זוכים להשתתף בשוה"ט כלילי שבתות ובסעודה שלישית, ואף אם לא, הרי מתאספים בשבת אחים בצוותא חדא. הוי אומר, שהסדר המסויים כשהכל מתנהל למישרין, הוא הגורם לאדם להתעוררות רגשי הקדושה בקרבו.

ולזה אמר הכתוב 'ואהבת את הויה אלהיך', כלומר, תאהוב שבחינת 'הויה', ההנהגה הניסית של מהוה כל ההיות שלא בדרך הטבע, הוא יהיה 'אלהיך'. ואמנם היאך אכן יזכה האדם לכך, ממשיך הכתוב 'בכל לבבך, ובכל נפשך, ובכל מאדך', והיינו, על ידי עבודת השי"ת למעלה מדרך הטבע, בשני יצריך, ואפילו הוא נוטל את נפשך, ובכל מדה ומדה הוי מודה לו, והיינו, כאשר תעבוד את הקב"ה בהתאמצות ובמסירות נפש למעלה מטבע העולם, תזכה כנגד כן גם להנהגה ניסית שלמעלה מדרך הטבע, שבחינת הוי"ה זה יהיה 'אלהיך'.

מעל לדרך הטבע - לפי ערך האדם

והנה, צדיקים ובני עליה תובעים מעצמם מדריגות רבות בעבודת השי"ת למעלה מדרך הטבע, המתבטא בסיגופים ועינויים, מיעות שינה ואכילה, ושיחה והליכה מועטת. אולם, לאנשים כערכינו שלא הגיענו למעלות נעלות אלו, אין ממליצים על התנהגות באופן זו.

ברם, לכל אחד שייכת עבודה המוגדרת שלא כדרך הטבע לפי מדריגתו שלו, ואין הכוונה לסיגופים האמורים, אלא שכאשר הוא מתאמץ ומתייגע בעבודת ה' לפי ערכו, והוא ממשיך בעבודתו התדירית גם כאשר

כאלה במידת האפשר, בחיות ובהתלהבות, הרי הוא זוכה לאור גדול בעבודת ה' למעלה מדרך הטבע.

ויש בזה ענין עמוק יותר, שראוי להבינו היטב, כדי לדעת גודל מעלת העבודה בתקופה כזו.

ולכן, לעת עתה כאשר בימים אלו, הנהגת ההשגחה העליונה מהשי"ת היא שחסרנו כל אלה, מצד אחד בודאי שקשה מאוד לפי טבע האדם להמשיך עבודתו כרגיל, אמנם אם בכל זאת הוא מתאמץ וממשיך בכל זאת לערוך את עבודתו בימים

'פושט צורה ולובש צורה' - שינוי הכלי כדי לקלוט אור נעלה יותר

בדרך של 'פושט צורה ולובש צורה'.

ביאור הדברים הוא, כי באמת כל אור צריך כלי, כמו הנשמה של האדם שהיא אור, אינה נתפסת כי אם על ידי גוף האדם, שהוא הכלי של הנשמה. וכן כל ענין רוחני מורכב מאור וכלי, כגון 'אור' התפילה נתפס ב'כלי' של הוצאת דיבורי התפילה בפיו, וכן בכל ענין רוחני יש אור וכלי שבו נתפס האור.

לפעמים יש רגילות אצל האדם, כי דוקא מצב וסדר מסויים, הוא הוא הכלי להאור, ולכן נדמה לו שדוקא כאשר מזדמן לפניו כלי זה, כלומר, מצב זה, סדר זה, אז יהא לפניו אור רוחני, אמנם בלא זה הסדר שהוא מצפה אליו, לא יוכל לזכות לשום אור.

אכן לפעמים הקב"ה פושט צורה זו מעל האדם, ומלבישו בצורה

מצות אנשים מלומדה - רק בדרך המסודר ומלומד

הנה הנביא אומר שהקב"ה מתאונן על בני ישראל ואומר (ישעי' כט, יג) 'ותהי יראתם אותי, מצות אנשים מלומדה'. הכוונה היא, 'ותהי יראתם' אפילו היראת שמים, הוא גם כן 'מצות אנשים מלומדה', כלומר, שדוקא מחמת שהכל מתנהל בדרך 'מלומדה' על פי הסדר הרגיל, אז יש להם מורא שמים, והתביעה היא, שגם בזמן שאינו 'מלומדה' כשאינן הכל מתנהל על פי הדרך הרגיל והמלומד, גם כן אמור להיות לכם אותה ה'יראת שמים' וכל המסתעף. ונבאר את הדברים ביתר פרטות.

בעבודת השם יש ב' חלקים - אור וכלי כספריים הקדושים מבואר כי בזמן שהשי"ת חפץ להעלות את האדם למדרגה נעלית יותר, הוא מתנהג עמו

משל למה הדבר, למי שמטפס על שליכות הסולם, בזמן שהוא עומד איתן כששתי רגליו מוצבות על השליכה, הריהו תקוע במקום אחד, לא עולה ולא יורד, אך כאשר הוא רוצה להתקדם ולעלות, הוא מוכרח להרפות תחילה את עמידתו האיטנה על המדרגה שהוא נמצא בה, ולהרים את רגליו לעבר המעלה הבאה, הגם כי במצב כזו הוא עלול להכשל ח"ו וליפול אף מן המדרגות שכבר עלה, אך מאידך, אם יתאמץ ויתחזק, יצליח לעלות ולהתעלות עוד.

ועל דרך זה מצוי פעמים הרבה בעבודת השי"ת, כשהשי"ת חפץ לרומם ולהעלות את האדם למעלות נוספות, הוא נוטל ממנו תחילה גם את המדרגה שכבר עמד עליו, ואז נמצא האדם באופן שהוא עלול למעוד קימעא, אך כתוצאה מכך יוכל להמשיך ולבוא למעלה נעלית הימנה, שזאת היא אכן התכלית הנרצה מדוע עשה ה' ככה.

אחרת, בכדי שיתקרב להשי"ת בקירבה עצומה כל כך, שגם כאשר הוא אינו מצוי בצורה שהוא רגיל אליה, גם אז יעבוד את השי"ת, וימשיך להחזיק בעבודתו עם כל ההתעוררות ובכל ההתלהבות והחמימות, אפילו בצורה האחרת שהוא נמצא עתה בה.

איבוד המדרגה הקודמת לקראת התעלות נוספת

זאת ועוד, בספרי החסידות שנינו כלל גדול, כי לפעמים כאשר מלמעלה רוצים לרומם את האדם ממדרגה למדרגה, נוטלים ממנו תחילה אותה המדרגה שהוא נמצא בה עתה, ואפילו במקום שיש לחוש לירידה ונפילה בגין כך. לפי שבמצב הנוכחי אין בכוחו להתעלות למדרגה יתירה, מאחר שהוא מקושר ואחוז במדרגה זו, ולכן רק כאשר ידחוהו מן המדרגה שהוא תפוס בה יוכל להמשיך ולהעפיל הלאה.

שלימות ההכרה 'וידעתם כי אני ה' כאשר האדם אינו משועבד ומוגבל לכלים שלו

המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים, בשנים כתיקונם הרי יושבים ועוסקים בעניני החג, לומדים פרק תמיד נשחט, פרק אור לארבעה עשר,

בנוגע לעבודת ההכנה הנדרשת מחודש ניסן לקראת יציאת מצרים וגאולת הדעת, בכדי להחדיר את הידיעה וההכרה 'וידעתם כי אני ה'

אך אף אם ח"ו גלוי וידוע לפניו שיהיה המצב הנוכחי נמשך עד חג הפסח, ולא יהא אפשריות להתנהג כבשאר השנים, כי הילדים שוהים בבית במשך כל היום, ואי אפשר ללמוד ולהתפלל בבית המדרש, אבל הלא כל גאולת מצרים היתה ללא כל הכנה מצדם של בני ישראל, הרי לשם כך חיכה השי"ת עד לרגע האחרון הכל לתכלית בכדי שיבואו בני ישראל להכרה אמיתית כי אני ה'.

הרי כאשר הופיע לבני ישראל ה'קול דודי, זה משה' בראש חודש ניסן, באותו עת עדיין היו שוקעים וטובעים במצולות שערי הטומאה, ובישר להם כי בחודש הזה נגאלים, ונענו אליו 'רבינו משה, היאך אנו נגאלים וארץ מצרים מליאה מטינופת עבודת אלילים שלנו'. להורות בכך כי כל הגאולה ממצרים אינה מצדם כלל. ולכן גם עתה תהיה אור הגאולה מצד השי"ת, בלי שום קשר למה שאנחנו נספיק להתכונן. ואדרבה 'ממכה עצמה מתקן רטיה', שבעקבות המצב הזה נהיה קרובים ומזומנים יותר בנפשותינו וברגשותינו, לזכות באמת להכרת הדעת המאירה בחג הפסח, לדעת כי הכל תלוי ביד ד'.

הזהירות מלאבד את ההשתוקקות לפסח

עלינו לדעת כי מה שלא יהיה, נקודת גאולת מצרים, הנקודה של

ולומדים במאמרים העוסקים בגאולת הדעת. אבל בשנה הזאת ישנם שינויים מצד הכלים, והרבה שינויים, כי אין מצויים לנו הכלים כבכל שנה ושנה, אין בית המדרש היכן ללמוד, והראש תפוס ועסוק בענינים אחרים, ומנגד גם נשפעים מכל השמועות של כל מיני אנשים שבין כך גם בשנים כתיקונם אינם עסוקים כל כך בהלכות הפסח...

עתה בזמן הזה, אנו זקוקים ליסוד הנזכר מכ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע שישנם זמנים שבהם קשה יותר לעבוד את השי"ת, אמנם מי שמתאמץ ומתייגע להתגבר על הקשיים, זוכה להשגות גדולות ומדרגות נעלות שלא היה זוכה להשיג בזמנים שבהם עבודת ה' באה בניקל.

בן עלינו להחדיר בקרבנו כי כל ענין חג הפסח שהשי"ת המתין עד שבני ישראל יהיו במצב של 'ואת ערום ועריה', עד ש'ולא יכלו להתמהמה', בכדי להביא את בני ישראל להכרה הברורה 'וידעתם כי אני ה' המוציא אתכם', אתם לא תוסיפו מאומה, אלא כל הגאולה תהיה מצדי לגמרי.

ובך הוא הדבר גם בתקופה הזו. אמנם אנו מקווים לטוב ומצפים לישועה, בדרך 'ישועת ה' כהרף עין',

לעשות שכל המאורע יסתיים ברגע קט, אך לעת עתה כשהמצב עדיין אינו נראה כך, עלינו להשתוקק ולהתגעגע לקראת חג הפסח, ולקבוע בנפשינו שבודאי אינה פחותה מבשעת יציאת מצרים בו שקעו בני ישראל עמוק בזוהמת מצרים עד שכבר לא יכלו להתמהמה, ובכל זאת נתבשרו 'בחודש הזה אתם נגאלים' ושאר הלשונות הנפלאים שאמר להם משה רבינו כמובא במדרש.

גאולה מן השעבוד והצמצום

אם האדם חושב שהוא זקוק דוקא לאותה 'כלי' שהוא רגיל אליו, ואומר שבכלי אחר אין בכוחו לקבל האור, אין זה שלימות של 'יודעתם כי אני ה'". ההכרה של 'יודעתם כי אני ה' אמורה לנסוך באדם את הדעת כי אין הוא זקוק דוקא לאותו מצב ולאותו סדר שהוא בוחר לעצמו, אלא שהיות שכל העבודה שהאדם עובד להקב"ה הוא על ידי שהוא הוא הנותן לו כח לעשות חיל, ממילא יעבוד את השי"ת לפי האמצעים שזימן ה' לידו עכשיו, בין אם הוא מבין מדוע הם כלים טובים, בין אם לא יבין את זאת.

ההכרה של 'יודעתם כי אני ה'', וההשגה של 'ובמורא גדול זה גילוי שכינה', אינו משתנה אם אסב כבשנה שעברה במיטת הסיבה מוצעת ומפוארת, אצל אבי או חמי או רבי,

גאולת הדעת בנפש האדם, בכל מקרה מתרחשת בפסח, ולכן עלינו להשתוקק לכסוף ולהתגעגע אל חג הפסח, אף כי קשה עתה להכין את לבנו לקראת החג כפי שהיינו רוצים באמת, אבל עלינו להתחזק ולקבוע בלבנו שמה שאין אנו משתדלים לקראת החג הקדוש כבשאר השנים אינו ח"ו משום שאין אנו רוצים בכך, אלא מפני שהדבר נמנע מאתנו ואין אנחנו יכולים להתקרב כפי רצונינו, אם כי מי יאמר זיכיתי לבי לגמרי, אך באופן עקרוני הרי שאיפת כל אחד הוא להיות 'שבתי בבית ה' כל ימי חיי' (תהלים כז, ד), 'ושבתי בבית ה' לאורך ימים' (שם כג, ו), ואך מכורח אילוצי המצב, שכך סיבב השי"ת וכן הוא רצון ה', אין אנו מכינים את עצמנו כנדרש.

אבל בכל זאת עלינו להזהר שלא להתבלבל במחשבה המוטעית, לחשוב ח"ו שמכיון שאהיה טרוד בקשיים, ממילא כבר לא תהיה כל הפסח באופן הראוי, והריני מתרצה כבר מעתה לעמוד ביום כ"ג ניסן לאחר חג הפסח... ח"ו לא תהא כזאת לחשוב שבשנה זו לא נשתוקק ונצפה לחג הפסח כבכל שנה ושנה. אלא שהקב"ה פושט צורה ולובש צורה, ואף כי ישועת ה' כהרף עין ויתכן שברגע אחד תעצר המחלה, וכבלעו כך פולטו, והקב"ה כל יכול ובידו

מיצר, וענין הגאולה הוא שהאדם יכול להיות פושט צורה ולובש צורה אחרת, לצאת מן המסגר והצמצום להיות משועבד דוקא לכלים המסויימים שלו, כי הדביקות והגעגועים וההשתוקקות של כל האורות של יציאת מצרים הרי יהיו לך בכל אופן.

ובין אם אשב כליל הסדר לבדי עם מספר הכלים שהספקתי לרכוש. זה אותו אור גדול, ואותו גילוי שכינה, אכן זה פושט צורה ולובש צורה, אבל זאת היא הגדלות, זאת היא היופי של יידעתם כי אני ה'. כי להיות מוכרח ומשועבד דוקא לכלים מסויימים ומצב מסויים, הוא ענין של

'הואיל והוא הפין בגאולתכם' - בחשק ורצון ואהבה שאינה תלויה בדבר

א) 'לך לך מארצך', ומבואר במהר"ל שלכן לא נאמר קודם הציווי 'לך לך' שהיה אברהם אבינו צדיק ועובד ה', כי היה במשמע שהבחירה היתה מצד הטעם מחמת שהיה עובד השי"ת, וכל אהבה התלויה בדבר בטל דבר בטלה אהבה (אבות פ"ה, מט"ז), ואז אם חלילה יהיו ישראל בלתי זכאים, היה במשמע שח"ו תיבטל הבחירה, לזה לא נכתבה כלל מקודם צדקת אברהם אבינו, להורות שהבחירה היא למעלה מהטעם, ורק מצד כי עצם נפשות ישראל נאצלו מהשי"ת.

ביתר פרטות, יש להוסיף עוד בהבנת עומק פנימיות הענין הזה שהקב"ה מאיר ובא לגאלינו אף בלי התעוררות מצידנו, כדלהלן.

הנה ידוע כי בהירות הדעת הוא מן הדברים הנחוצים ביותר לאדם, וכמאמרם (ויקרא רבה א, ו) 'דעת קנית מה חסרת, דעת חסרת מה קנית', והנה המצב הנוכחי עלול לגרום לפיזור הדעת, וביותר אמורים הדברים בבעלי משפחות ברוכות ילדים, שהם עלולים ביותר לגשת אל היו"ט במצב של פיזור הדעת.

אהבת ישראל - ברצון למעלה מן הדעת

על פי דברי המהר"ל מפרש בשם משמואל (ר"ח ניסן) את המובא בכתבי

הבחירה באברהם - לא מצד צדקתו חג הפסח מכון כנגד אברהם אבינו (טור או"ח סי' תיז). והנה המאמר הראשון לאברהם אבינו היה (לך יב,

בחודש ניסן מתגלה אהבת העצם לבני עץ פי האמור מבאר בשם משמואל את הכוונה בדברי הילקוט המובאים בתחילת דברינו, 'קול דודי - זה משה. אמרו לו, רבינו משה, והיאך אנו נגאלים וארץ מצרים מליאה מטינופת עבודת אלילים שלנו, אמר להם הואיל והוא חפץ בגאולתכם אינו מביט בעבודת אלילים שלכם, ולשון חפץ הוא ענין של רצון למעלה מן השכל, כענין שנאמר (וישלח לו, יט) 'כי חפץ בבת יעקב' חשק בלי טעם. והיינו, משה רבינו בישר לבני ישראל כי גאולתם אין לה שייכות לענין של דעת, ואינה נובעת מכח הכשר מעשיהם, ולכן אף אם 'ארץ מצרים מליאה מטינופת עבודת אלילים שלכם' הואיל והוא חפץ בגאולתכם אינו מביט בעבודת אלילים שלכם, בבחינת אהבה שאינה תלויה בדבר. וזהו ענין חודש ניסן בו מתגלה עצם אהבת ישראל לאביהם שבשמים למעלה מן הטבע והשכל, הנקרא 'גולגלתא דרחל'.

'חפץ בגאולתכם' - אף אם איננו מוכנים

והנה, כל מה שאירע לאבותינו במצרים, חוזר ונשנה בכל שנה ושנה. ומעתה, גם כאשר האדם רואה בימים המוכנים להכנה לפסח, כי אין עולה בידו להתכונן לחג, אין לו

האריז"ל שחודש ניסן הוא 'גולגלתא דרחל'. והיינו, כי ישנם שני דרכי ואופני צמאון אל השי"ת, האחד השתוקקות מצד הדעת והשכל, כדברי הרמב"ם (הלי' יסודי התורה פ"ב ה"ב) 'והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו, בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהם חכמתם שאין לה ערך ולא קץ, מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול'. אך ישנו השתוקקות נוספת שהיא בעצם איש הישראלי למעלה מן הטבע והשכל, מצד כי 'בנים אתם לה' אלהיכם' (ראה יד, א), כי הנפש מצד עצמותה מרגשת צמאון להשי"ת.

על הכתוב (האזינו לב, ט) 'יעקב חבל נחלתו', מתרגם אונקלוס 'יעקב ערב אחסנתיה', ערב הוא מלשון גורל, וגורל הוא בבלי דעת, בבחינה של 'אין טעם ברצון' למעלה מן הדעת. והנה, מה שהוא למעלה מן הטעם והשכל נקרא 'גולגלתא', כאשר הגולגולת מקיפה על המוח והיא למעלה הימנו. וכאשר בחר השי"ת בבני ישראל במצרים, במצב של 'ואת ערום ועריה', בלא דעת והתבוננות, לא מפני זכותם, ולא מפני שהיו ראויים, גילה בכך את עוצם אהבתו לבני ישראל, אהבה שאינה תלויה בדבר.

חג, וכפי שמשנה רבינו הכין את בני ישראל שיצפו ויחכו לקראת הגאולה העתידה. ולא להתיימש לחשוב כי מכיון שלא היינו יכולים להתכונן, ומה גם שעוד מקילים קצת מן החומרות, יסתעף מזה שבשנה זו תהא חג הפסח במצב של בדיעבד, חלילה, עלינו לשנן ולהחדיר בקרבנו, כי הרוחניות לא תשתנה ולא תזוז כמלא נימה, אלא בדיוק להיפך, וכמאמר כ"ק מרן מהר"ש זי"ע כי כאשר מתאמצים להתגבר על כל המניעות ועובדים את השי"ת גם בזמנים הקשים, זוכים להשגות גדולות ומדרגות נעלות מאד, מה שלא היינו זוכים להשיג בזמנים הקלים.

מקום היכן ללמוד, אין לו יישוב הדעת, הוא מרגיש בעצמו שהוא 'פושט צורה', ועדיין אינו רואה האיך הוא 'לובש צורה', בכל זאת עליו להשתוקק ולהתגעגע לבטוח לקוות ולצפות לאור הגדול של יציאת מצרים, כי גם עתה הוא מצב 'שהוא חפץ בגאולתכם', השי"ת סיבב כל הסיבות שהכל יתנהל כך, כי רצון ה' שנגיע לחג הפסח באופן של אהבה שאינה תלויה בדבר, משום שהוא חפץ בגאולתנו ואינו מביט על דבר, רק על עצם האהבה שיש לו אלינו.

אך זאת מוטל על האדם, לצפות לאור הגאולה הנשפע בליל התקדש

פרשת קידוש החודש רומז על הארת ההתחדשות שהקב"ה מאיר בחסדו על בני

הטבע, אבל יש חדש למעלה מן השמש, כשעובדים את השי"ת שלא כדרך הטבע, אז יש ענין של התחדשות.

וזהו הענין שהתורה הקדימה את פרשת החודש לרמז כי יש חדש - למעלה מן השמש, והיינו, כאשר מתאמצים לעבוד את השי"ת למעלה מדרך הטבע זוכים לענין ההתחדשות.

'יש חדש למעלה מן השמש' - ע"י עבודת השי"ת למעלה מדרך הטבע זוכים להתחדשות

'החודש הזה לכם'. בספ"ק מובא בזה מאה"כ 'אין כל חדש תחת השמש', ודרשו מזה אין חדש 'תחת' השמש, אבל יש חדש 'למעלה' מן השמש (ע"י קהלת רבה א, ג), תחת השמש הכוונה לענינים טבעיים, כי אין התחדשות בדבר שהוא בתוך

ולשמוט מתחת ידינו כל הענינים הנעלים של חג הפסח עבור כמה בלבולי הדעת. אכן אין חולק כי הזמן קשה, אך כפי שלמדנו, דייקא בגרמת הקושי, זוכים לעומת כן לעילוים גדולים יותר, ולמעלות גדולות יותר.

הארת הלבנה החשוכה ע"י השמש

מעתה יובן במה משמשת מצות קידוש החודש כהקדמה ופתיחה לכל ענין יציאת מצרים, לפי שכנסת ישראל נמשלו ללבנה שלית לה מגרמיה כלום, ובתחילת החודש עדיין אין שום אור, אלא היא חשוכה ואפילה, והלבנה אינה יכולה להתחדש מעצמה, אלא צריכה את אור השמש שיאיר לעברה. והנה הקב"ה נמשל לשמש, וכנסת ישראל נמשלו ללבנה, ללמדנו כי אף כאשר הם שרויים במצב של חושך ואפילה מאיר השי"ת בבני ישראל. וזהו יסוד יציאת מצרים לתכלית של יודעתם כי אני ה', וזה ע"י שידוע האדם שכל עבודתו ותורתו הוא המשכה והשפעה מהשי"ת.

ולבן היה ראוי להתחיל את התורה במצות קידוש החודש שהיא המצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל, כי זהו מיסודי התורה שידע האדם כי לית ל' מגרמי' כלום, ואפילו בזמן שאין נראה אור, באורך נראה אור, כי עמך מקור חיים.

כלפי ערך גדלות הימים נחשבים הבלבולים כמילתא זוטרתא

יתכן להמליץ בשנה הזאת את מאמר הכתוב 'החודש הזה לכם', הוזה מלשון מראה באצבעו, וכענין שאמרו חז"ל (תענית לא.) 'וכל אחד ואחד מראה באצבעו, שנאמר הנה אלוקינו זה', כי בשנה הזאת שעבודת ההכנה לפסח קשה יותר, הראש והלב נתונים במקום אחר, וחסר לו לאדם החוזק והאומץ לקראת פסח.

אך עלינו להתחזק ולהתבונן כי לערך גודל ההתרוממות של יציאת מצרים, לעומת גודל היום טוב המאיר שהוא ראש לכל המועדים, ראש לרגלים, כלפי ענינים נשגבים אלו, הרי כל השאר נחשבים כמילתא זוטרתא. ואכן נכון הוא שמה שבני ישראל בכל מקום זקוקים לישועות ורפואות, וגם מה שהשכינה היא בצער, אינו דבר קטן חלילה, אמנם הפיזור הנפש ואיבוד הדעת הנגרם מזה לבוא ולומר כי בגלל כן אי אפשר שתהיה לנו שייכות והתקשרות לשגב מעלת חג הפסח, על זאת עלינו להתבונן כי לערך גודל ההתרוממות של חג הפסח, כל המצב הנוכחי דבר קטן הוא.

ועל כן הבה ונחשב היאך אנו יכולים להתעורר לקראת הימים המאירים הבעל"ט, ולא להניח

ההולכים בחושך הרי יש לזה הבטחה ש'יראו אור גדול'.

ויעזור השי"ת שנזכה בחג הפסח לאור גדול ונשגב של גאולת מצרים, לצאת מכל המצרים ברוחניות ובגשמיות, שיומשך במהרה רפואה שלימה לכל חולי ישראל, וכל הבריאים יחזיקו בבריאותם לאורך ימים ושנים טובים, ושיהא לכל אחד מישראל פרנסה בריוח ובכבוד ולכל גויה וגויה די מחסורה, להתעוררות רחמים רבים להוושע בכל הישועות ברוחניות ובגשמיות.

תפילתינו שהשי"ת יכניס בקרבנו מוח ולב חזק, ועינים מאירות, והתחזקות עצומה, שאפילו במצב הנוכחי נשתוקק באמת בלב ובנפש לקראת אור הבהיר של חג הפסח כמו בכל שנה ושנה, בדרך 'אשרי אדם עוז לו בך מסילות בלבבם', 'אשרי איש שלא ישכחך ובן אדם יתאמץ בך, כי דורשיך לעולם לא יכשלו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך', ומזה נזכה לגילויים עוד נעלים יותר מבזמנים הרגילים, ולזכות לחג כשר ושמח בהתעלות עצומה בתורה ועבודת ה'. כי אם לזאת יקרא 'העם

ובכח התעוררות גאולת מצרים שהיא שורש לכל הגאולות, יתעורר בימים אלו אור הגאולה האמיתית, ממקומך מלכינו תופיע כי מחכים אנחנו לך, וירום קרן משיחו, ויתקיים מאה"כ 'כימי צאתנו מארץ מצרים אראנו נפלאות' (מיכה ז, טו), ונזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים בשנה זו, ויתגדל ויתקדש שמו הגדול בעולם במהרה בימינו, אמן.

